

U S T A W A

z dnia

o podpisach elektronicznych^{1),2)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) rodzaje podpisów elektronicznych oraz certyfikatów służących do ich weryfikacji;
- 2) stosowanie podpisów elektronicznych, pieczęci elektronicznej oraz skutki ich złożenia;
- 3) rodzaje usług certyfikacyjnych oraz zasady ich świadczenia;
- 4) zasady nadzoru nad podmiotami świadczącymi usługi certyfikacyjne wydającymi certyfikaty kwalifikowane.

2. Przepisy ustawy stosuje się do podmiotów, które świadczą publicznie usługi certyfikacyjne lub inne usługi związane z podpisem elektronicznym.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) podpis elektroniczny – dane w postaci elektronicznej dołączone do innych danych elektronicznych lub z nimi logicznie powiązane i służące jako metoda uwierzytelnienia;

- 2) zaawansowany podpis elektroniczny – podpis elektroniczny:
 - a) przyporządkowany wyłącznie podpisującemu,
 - b) umożliwiający identyfikację podpisującego,
 - c) utworzony za pomocą środków, które podpisujący może mieć pod wyłączną kontrolą,
 - d) powiązany z danymi, do których się odnosi, w taki sposób, że każda późniejsza zmiana tych danych jest wykrywalna;
- 3) pieczęć elektroniczna – dane w postaci elektronicznej, przyporządkowane danemu podmiotowi w taki sposób, że możliwa jest jego identyfikacja, dołączone do innych danych lub z nimi logicznie powiązane tak, że każda późniejsza zmiana tych danych jest wykrywalna;
- 4) podpis kwalifikowany – zaawansowany podpis elektroniczny, składany przez podpisującego będącego osobą fizyczną za pomocą bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego, weryfikowany za pomocą certyfikatu kwalifikowanego;
- 5) dane do składania podpisu elektronicznego – niepowtarzalne i przyporządkowane podpisującemu dane, wykorzystywane przez podpisującego do składania podpisu elektronicznego;
- 6) weryfikacja podpisu elektronicznego – proces umożliwiający identyfikację podpisującego i stwierdzenie, że podpis został złożony za pomocą danych, o których mowa w pkt 5, oraz że podpisane dane nie uległy zmianie po jego złożeniu, a w przypadku podpisu elektronicznego opartego o certyfikat, ustalenie statusu certyfikatu;
- 7) dane do weryfikacji podpisu elektronicznego – przyporządkowane podpisującemu dane, które są wykorzystywane do weryfikacji podpisu elektronicznego;
- 8) dokładność synchronizacji – ustaloną dopuszczalną maksymalną pod względem wartości bezwzględnej różnicę między danym czasem a czasem urzędowym lub czasem UTC(PL);

- 9) urządzenie do składania podpisu elektronicznego – skonfigurowany sprzęt lub oprogramowanie stosowane w celu składania podpisu elektronicznego;
- 10) bezpieczne urządzenie do składania podpisu elektronicznego – urządzenie do składania podpisu elektronicznego spełniające wymagania określone w niniejszej ustawie oraz przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 3 i uznane za takie przez jednostki notyfikowane na podstawie przepisów o systemie oceny zgodności;
- 11) urządzenie do weryfikacji podpisu elektronicznego – skonfigurowany sprzęt lub oprogramowanie służące do weryfikacji podpisu elektronicznego przy wykorzystaniu danych do weryfikacji podpisu elektronicznego;
- 12) podpisujący – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która działa w imieniu własnym albo w imieniu innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, posiadającą urządzenie do składania podpisu elektronicznego;
- 13) podmiot kwalifikowany – podmiot wydający certyfikaty kwalifikowane, wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 30 ust. 1;
- 14) certyfikat – zaświadczenie elektroniczne, za pomocą którego dane do weryfikacji podpisu elektronicznego są przypisane podpisującemu, umożliwiając jego identyfikację;
- 15) certyfikat kwalifikowany – certyfikat podpisującego będącego osobą fizyczną, spełniający wymagania określone w ustawie, wydany przez podmiot kwalifikowany;
- 16) certyfikat atrybutów – zaświadczenie elektroniczne powiązane z certyfikatem służącym do weryfikacji podpisu elektronicznego, określające uprawnienia i cechy osoby lub podmiotu wskazanego w certyfikacie, w szczególności umocowanie podpisującego do działania w imieniu innych osób fizycznych, prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej;
- 17) znakowanie czasem – usługę polegającą na dołączaniu do danych logicznie powiązanych z podpisem elektronicznym lub innymi danymi w postaci

elektronicznej informacji o czasie wykonania tej usługi, zgodnym z czasem urzędowym lub czasem UTC(PL) przy okresowej technicznej weryfikacji wymaganej dokładności synchronizacji do czasu urzędowego lub czasu UTC(PL) oraz opatrzeniu tych danych zaawansowanym podpisem elektronicznym podmiotu świadczącego usługę znakowania czasem;

- 18) kwalifikowane znakowanie czasem – znakowanie czasem z ciągłą techniczną weryfikacją wymaganej dokładności synchronizacji czasu w stosunku do czasu urzędowego lub czasu UTC(PL);
- 19) odbiorca usług certyfikacyjnych – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która:
 - a) zawarła z podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne umowę o świadczenie usług certyfikacyjnych lub
 - b) działa w oparciu o certyfikat lub inne dane elektroniczne, poświadczone przez podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, w granicach określonych w polityce certyfikacji,

oraz podpisującego z wyłączeniem podmiotu kwalifikowanego w przypadku, o którym mowa w art. 20 ust. 2.

Art. 3. Certyfikaty wydawane jako kwalifikowane przez podmioty świadczące usługi certyfikacyjne, mające siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej (UE) lub państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), dopuszczone do świadczenia tej usługi na podstawie przepisów prawa państwa ich siedziby, uznaje się za certyfikaty kwalifikowane w rozumieniu ustawy.

Art. 4. Certyfikaty wydawane jako kwalifikowane przez podmioty świadczące usługi certyfikacyjne, mające siedzibę w państwie nienależącym do EOG, uznaje się za certyfikaty kwalifikowane w rozumieniu ustawy, jeżeli:

- 1) podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, który wydał certyfikat, jest akredytowany w dobrowolnym systemie akredytacji jednego z państw członkowskich UE lub państw EOG i spełnia wymagania określone w przepisach tego państwa albo
- 2) podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, mający siedzibę na obszarze UE lub państw EOG, spełniający wymagania określone w przepisach prawa tego państwa, udzielił gwarancji na ten certyfikat, albo
- 3) certyfikat lub podmiot świadczący usługi certyfikacyjne są uznawane na podstawie umowy dwustronnej lub wielostronnej, zawartej między UE i państwami trzecimi albo między UE i organizacjami międzynarodowymi.

Rozdział 2

Skutki złożenia podpisu elektronicznego i pieczęci elektronicznej

- Art. 5.
1. Podpis elektroniczny weryfikowany za pomocą certyfikatu wywołuje skutki prawne określone ustawą, jeżeli został złożony w okresie ważności tego certyfikatu.
 2. Podpis elektroniczny złożony w okresie zawieszenia certyfikatu wykorzystywanego do jego weryfikacji, z zastrzeżeniem ust. 3, nie wywołuje skutków prawnych określonych ustawą.
 3. Po uchyleniu zawieszenia certyfikatu skutek prawny podpisu elektronicznego weryfikowanego tym certyfikatem, złożonego w trakcie zawieszenia, następuje od momentu złożenia podpisu.
 4. Skutek prawny podpisu zaawansowanego przypisany jest podpisującemu ujawnionemu w certyfikacie służącym do weryfikacji tego podpisu.
 5. Dane w postaci elektronicznej opatrzone podpisem kwalifikowanym wywołują skutek prawny dokumentu z podpisem własnoręcznym.
 6. Skutek, o którym mowa w ust. 5, wywołują także dane w postaci elektronicznej opatrzone przez osobę fizyczną zaawansowanym podpisem

elektronicznym weryfikowanym za pomocą certyfikatu kwalifikowanego, skierowane do podmiotu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn zm.³⁾).

7. Nie można odmówić ważności i skuteczności podpisowi elektronicznemu tylko na tej podstawie, że istnieje w postaci elektronicznej lub że dane do weryfikacji tego podpisu nie mają kwalifikowanego certyfikatu, lub że podpis ten nie został złożony za pomocą bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego.

- Art. 6.
1. Zaawansowany podpis elektroniczny zapewnia jednoznaczne wskazanie certyfikatu służącego do jego weryfikacji.
 2. Przyjmuje się, że podpis kwalifikowany został złożony za pomocą bezpiecznych urządzeń i danych, podlegających wyłącznej kontroli podpisującego.
 3. Przyjmuje się, że podpis elektroniczny podpisującego niebędącego osobą fizyczną został złożony przez organ tego podpisującego, zgodnie ze sposobem reprezentacji ujawnionym we właściwym rejestrze.

- Art. 7.
1. Podpis elektroniczny może być znakowany czasem. Uznaje się, że podpis elektroniczny znakowany czasem został złożony nie później niż w chwili znakowania.
 2. Kwalifikowane znakowanie czasem wywołuje skutki prawne daty pewnej w rozumieniu art. 81 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁴), jeżeli zostało dokonane w okresie ważności certyfikatu służącego do jego weryfikacji.

- Art. 8. Przyjmuje się, że dokument elektroniczny nie uległ zmianie po opatrzeniu go pieczęcią elektroniczną i jest autentyczny.

Rozdział 3

Obowiązki podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne

- Art. 9.
1. Podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne jest:
 - 1) przedsiębiorca w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej,
 - 2) osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, niewykonująca działalności gospodarczej,
 - 3) Narodowy Bank Polski,
 - 4) organ władzy publicznej
 - w zakresie, w jakim świadczą usługi certyfikacyjne lub inne usługi związane z podpisem elektronicznym.
 2. Narodowy Bank Polski oraz organy władzy publicznej nie mogą świadczyć usługi wydawania certyfikatów kwalifikowanych, z zastrzeżeniem art. 30 ust. 2.
 3. Narodowy Bank Polski oraz organy władzy publicznej świadczą usługi certyfikacyjne na zasadach niezarobkowych.
- Art. 10.
1. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany publikować dane, które umożliwiają sprawdzenie autentyczności i ważności certyfikatów oraz weryfikację zaawansowanych podpisów elektronicznych złożonych przez ten podmiot, a także zapewnić nieodpłatny dostęp do tych danych odbiorcom usług certyfikacyjnych.
 2. Podmiot kwalifikowany jest obowiązany publicznie udostępniać aktualne informacje o bezpiecznych urządzeniach do składania podpisu elektronicznego oraz o warunkach prawidłowej i bezpiecznej weryfikacji podpisów elektronicznych.
 3. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany stosować oprogramowanie, sprzęt lub ich istotne składniki, które są używane do udostępnienia usług podpisu elektronicznego lub do składania, lub

weryfikacji podpisów elektronicznych, spełniające wymagania norm i standardów technicznych.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz norm lub standardów technicznych, o których mowa w ust. 3, uwzględniając bezpieczeństwo świadczenia usług certyfikacyjnych.

Art. 11. 1. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne:

- 1) zapewnia techniczne i organizacyjne warunki wydawania, niezwłocznego zawieszania i unieważniania certyfikatów oraz określania czasu dokonania czynności i niezwłocznej publikacji informacji o tych czynnościach;
- 2) opracowuje oraz publikuje politykę certyfikacji;
- 3) zapewnia środki przeciwdziałające fałszowaniu certyfikatów i innych danych poświadczanych elektronicznie, w szczególności przez ochronę urządzeń i danych wykorzystywanych do świadczenia usług certyfikacyjnych;
- 4) tworząc dane do składania podpisu elektronicznego, jest obowiązany:
 - a) zapewnić poufność procesu tworzenia tych danych,
 - b) zapewnić, aby dane te z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością wystąpiły tylko raz,
 - c) nie przechowywać i nie kopiować tych danych ani danych mogących służyć do ich odtworzenia oraz udostępniać te dane wyłącznie podpisującemu;
- 5) zapewnia, aby osoba wykonująca czynności związane ze świadczeniem usług certyfikacyjnych:
 - a) posiadała pełną zdolność do czynności prawnych,
 - b) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, przestępstwo skarbowe lub przestępstwa, o których mowa w rozdziale 8,

- c) posiadała niezbędną wiedzę i umiejętności w zakresie technologii tworzenia certyfikatów i świadczenia innych usług związanych z podpisem elektronicznym.
2. W przypadku gdy podmiot świadczący usługi certyfikacyjne nie wytworzył danych do składania podpisu elektronicznego, jest on obowiązany potwierdzić, iż dane te odpowiadają danym do weryfikacji podpisu, dostarczonym przez osobę ubiegającą się o certyfikat.
 3. W przypadku gdy podmiot świadczący usługi certyfikacyjne zapewnia publiczny dostęp do certyfikatu, publikacja tego certyfikatu wymaga uprzedniej zgody osoby, dla której został wydany.
 4. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne w zakresie pieczęci elektronicznej:
 - 1) zapewnia poufność procesu tworzenia danych służących do składania pieczęci elektronicznej;
 - 2) stosuje urządzenia lub oprogramowanie umożliwiające rejestrowanie zdarzeń związanych ze świadczeniem tych usług;
 - 3) zapewnia środki przeciwdziałające fałszowaniu pieczęci elektronicznej, w szczególności przez ochronę urządzeń i danych wykorzystywanych do świadczenia usług;
 - 4) zapobiega niezwłocznie składaniu pieczęci elektronicznej w przypadku stwierdzenia zagrożenia bezpieczeństwa usługi do chwili usunięcia nieprawidłowości.

- Art. 12. 1. W przypadku złożenia wniosku o wydanie certyfikatu dla:
- 1) osób fizycznych – podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany zweryfikować tożsamość osoby ubiegającej się o certyfikat;
 - 2) podmiotów innych niż osoby fizyczne – podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany zweryfikować dane identyfikujące

podmiot, którego wniosek dotyczy, umocowanie osoby fizycznej składającej wniosek w imieniu tego podmiotu oraz jej tożsamość.

2. Potwierdzenie tożsamości osób ubiegających się o certyfikat lub składających wniosek może nastąpić w szczególności z wykorzystaniem danych biometrycznych. W przypadku wydania kolejnego certyfikatu dla tej samej osoby wystarczy złożenie przez nią potwierdzenia odbioru certyfikatu opatrzonego podpisem z certyfikatem kwalifikowanym.
3. Dane biometryczne, o których mowa w ust. 2, nie mogą być zbierane ani przetwarzane w innym celu niż potwierdzenie tożsamości osoby ubiegającej się o certyfikat.
4. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany zweryfikować także inne zawarte w certyfikacie informacje dotyczące podmiotów lub osób, o których mowa w ust. 1, w sposób przewidziany w polityce certyfikacji.

Art. 13. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania techniczne i organizacyjne, które muszą spełniać podmioty świadczące usługi certyfikacyjne w zakresie pieczęci elektronicznej, certyfikatów atrybutów i potwierdzania ważności certyfikatów, uwzględniając konieczność zapewnienia ochrony interesów odbiorców usług certyfikacyjnych.

Art. 14. 1. Informacje związane ze świadczeniem usług certyfikacyjnych, których nieuprawnione ujawnienie mogłoby narazić na szkodę podmiot świadczący usługi certyfikacyjne lub odbiorcę usług certyfikacyjnych, w szczególności dane do składania podpisów elektronicznych, są objęte tajemnicą. Nie są objęte tajemnicą informacje o naruszeniu ustawy przez podmiot świadczący usługi certyfikacyjne.

2. Do zachowania tajemnicy, o której mowa w ust. 1, są obowiązane:

- 1) osoby pozostające w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne;

- 2) osoby pozostające w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z podmiotami świadczącymi usługi na rzecz podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne.
3. Osoby, o których mowa w ust. 2, mają obowiązek udzielenia informacji, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem danych do składania podpisów elektronicznych, wyłącznie na żądanie:
 - 1) sądu lub prokuratora – w związku z toczącym się postępowaniem;
 - 2) ministra właściwego do spraw gospodarki – w związku ze sprawowaniem przez niego nadzoru nad działalnością podmiotów kwalifikowanych;
 - 3) innych organów państwa, upoważnionych na podstawie ustaw odrębnych – w związku z prowadzonym przez te organy postępowaniem w sprawach dotyczących działalności podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne.
4. Obowiązek zachowania tajemnicy, o której mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 5, trwa przez 10 lat od dnia ustania stosunku prawnego, o którym mowa w ust. 2.
5. Okres trwania obowiązku zachowania w tajemnicy danych do składania podpisu elektronicznego jest nieograniczony w czasie.

- Art. 15.
1. Podmiot kwalifikowany świadczący usługi certyfikacyjne związane z wydawanymi certyfikatami kwalifikowanymi odpowiada wobec odbiorców usług certyfikacyjnych, z zastrzeżeniem ust. 2 – 4, za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków związanych ze świadczeniem tych usług. Nie można wyłączyć i ograniczyć przez czynność prawną odpowiedzialności, o której mowa w zdaniu pierwszym.
 2. Podmiot kwalifikowany nie podlega odpowiedzialności, o której mowa w ust. 1, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków, o których mowa w tym ustępie, jest następstwem okoliczności, za które nie

ponosi odpowiedzialności i którym nie mógł zapobiec mimo dołożenia należytej staranności.

3. Podmiot kwalifikowany nie odpowiada wobec odbiorców usług certyfikacyjnych za szkody wynikające z:
 - 1) użycia certyfikatu niezgodnie z zakresem określonym w polityce certyfikacji wskazanej w certyfikacie, w tym w szczególności za szkody wynikające z przekroczenia najwyższej wartości granicznej transakcji, jeżeli wartość ta została wskazana w certyfikacie;
 - 2) nieprawdziwości danych zawartych w certyfikacie, wpisanych na wniosek podpisującego, chyba że szkoda była wynikiem niedołożenia należytej staranności wymaganej w obrocie profesjonalnym.
4. Podmiot kwalifikowany, który udzielił gwarancji za certyfikat zgodnie z art. 4 pkt 2, odpowiada wobec odbiorców usług certyfikacyjnych za szkody spowodowane użyciem tego certyfikatu, chyba że szkoda wynikła z użycia certyfikatu poza zakresem określonym w polityce certyfikacji, wskazanej w tym certyfikacie.

Art. 16. 1. Podmiot kwalifikowany jest obowiązany:

- 1) zawrzeć umowę o ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone odbiorcom usług certyfikacyjnych;
 - 2) zapewnić ciągłość tego ubezpieczenia w okresie świadczenia usług certyfikacyjnych;
 - 3) niezwłocznie przekazywać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki oświadczenie o zawarciu takiej umowy, nie później jednak niż 14 dni przed wygaśnięciem poprzedniej umowy.
2. W przypadku gdy podmiot kwalifikowany nie wykona obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, minister właściwy do spraw gospodarki w terminie 7 dni od dnia upływu terminu wykonania tego obowiązku wydaje decyzję o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości do 50 000 zł.
 3. Kara stanowi dochód budżetu państwa.

4. Kara pieniężna podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
5. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, termin objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz minimalną sumę gwarancyjną, uwzględniając rodzaj świadczonych usług certyfikacyjnych oraz specyfikę tych usług.

- Art. 17.
1. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, z zastrzeżeniem art. 11 ust. 1 pkt 4 lit. c, przechowuje dokumenty i dane w postaci elektronicznej związane ze świadczeniem usług certyfikacyjnych, w szczególności:
 - 1) wniosek o wydanie certyfikatu kwalifikowanego wraz z załącznikami,
 - 2) umowę o świadczenie usług certyfikacyjnych polegających na wydawaniu certyfikatów kwalifikowanych,
 - 3) oświadczenie odbiorcy usług certyfikacyjnych o zapoznaniu się z warunkami uzyskania i używania certyfikatu kwalifikowanego,
 - 4) zgodę na stosowanie danych do weryfikacji podpisu elektronicznego, które są zawarte w wydanym certyfikacie kwalifikowanym,
 - 5) zgodę na zapewnienie publicznego dostępu do certyfikatu,
 - 6) listy zawieszonych i unieważnionych certyfikatów,
 - 7) politykę certyfikacji i regulamin świadczenia usług,
 - 8) żądanie unieważnienia certyfikatu– w sposób zapewniający bezpieczeństwo przechowywanych dokumentów i danych.
 2. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany używać systemów do tworzenia, przechowywania lub określania ważności certyfikatów oraz systemów do tworzenia podpisów elektronicznych w sposób zapewniający prawdziwość danych oraz możliwość wprowadzania zmiany tych danych jedynie osobom uprawnionym.

3. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne jest obowiązany przechowywać lub elektronicznie archiwizować dokumenty i dane, o których mowa w ust. 1, przez 10 lat od dnia ich wytworzenia.
4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wymagania techniczne i organizacyjne, które muszą spełniać podmioty kwalifikowane, w tym wymagania z zakresu ochrony fizycznej pomieszczeń, w których są przechowywane dane związane ze świadczeniem usług certyfikacyjnych, uwzględniając zakres stosowania wydawanych przez nie certyfikatów, bezpieczeństwo przechowywania danych oraz konieczność zapewnienia ochrony interesów odbiorców usług certyfikacyjnych.

- Art. 18.
1. W przypadku gdy podmiot kwalifikowany zaprzestał świadczenia usług certyfikacyjnych, dokumenty i dane, o których mowa w art. 17 ust. 1, przechowuje minister właściwy do spraw gospodarki.
 2. Podmiot kwalifikowany, który zaprzestał świadczenia usług certyfikacyjnych, uiszcza na rachunek urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki opłatę za przechowywanie dokumentów i danych, o których mowa w art. 17 ust. 1, w wysokości nie wyższej niż równowartość w złotych 1 euro za każdy wydany certyfikat, którego dokumentacja podlega przechowywaniu, liczoną według kursu średniego Narodowego Banku Polskiego obowiązującego w dniu zaprzestania świadczenia usług certyfikacyjnych.
 3. Opłata, o której mowa w ust. 2, stanowi dochód budżetu państwa.
 4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat, o których mowa w ust. 2, uwzględniając liczbę oraz planowane koszty przechowywania dokumentów i danych, o których mowa w art. 17 ust. 1.
 5. Podmiot kwalifikowany niszczy dane służące temu podmiotowi do składania zaawansowanego podpisu elektronicznego podmiotu kwalifikowanego, w sytuacji gdy polityka certyfikacji nie przewiduje dalszego wykorzystania tych danych oraz w przypadku zaprzestania działalności lub wykreślenia z rejestru podmiotów kwalifikowanych, o którym mowa w art. 30 ust. 1.

- Art. 19.
1. Podmiot świadczący usługę znakowania czasem używa systemów do znakowania czasem w sposób zapewniający możliwość wprowadzania i zmiany danych jedynie osobom uprawnionym, a także zapewnia, że czas określony w tych danych jest czasem z chwili wykonania tej usługi.
 2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany stosować komponenty techniczne i procedury, które zapewnią, że czas używany w systemach do znakowania czasem jest zgodny, pośrednio lub bezpośrednio, z czasem urzędowym lub czasem UTC(PL) z wymaganą dla danego zastosowania dokładnością synchronizacji.
 3. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne polegające na kwalifikowanym znakowaniu czasem jest obowiązany zapewnić, że czas używany w systemach do znakowania czasem jest zgodny, pośrednio lub bezpośrednio, z czasem urzędowym lub czasem UTC(PL) z dokładnością do jednej sekundy.
 4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wymagania techniczne i organizacyjne świadczenia usług znakowania czasem oraz kwalifikowanego znakowania czasem, w szczególności wykonywania ciągłej i okresowej weryfikacji dokładności synchronizacji oraz sposobu zapewnienia bezpośredniej i pośredniej zgodności z czasem urzędowym oraz czasem UTC(PL), uwzględniając bezpieczeństwo świadczenia usług certyfikacyjnych.

Rozdział 4

Świadczenie usług certyfikacyjnych

- Art. 20.
1. Usługi certyfikacyjne polegają w szczególności na wydawaniu certyfikatów, znakowaniu czasem oraz potwierdzaniu ważności certyfikatów.
 2. Podmiot kwalifikowany, podpisując:
 - 1) certyfikat kwalifikowany wydany w wykonaniu umów o świadczenie usług certyfikacyjnych,

- 2) informacje o statusie certyfikatów kwalifikowanych, w tym listę zawieszonych lub unieważnionych certyfikatów,
 - 3) certyfikaty na potrzeby realizacji czynności lub usług certyfikacyjnych związanych z certyfikatami kwalifikowanymi wydanymi przez ten podmiot
- posługuje się danymi do składania zaawansowanego podpisu elektronicznego powiązanych z certyfikatem wydanym przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Art. 21. Potwierdzenie ważności certyfikatu jest to usługa, która stwierdza w szczególności ważność lub zawieszenie certyfikatu w czasie jej wykonania oraz zawiera informację o czasie jej wykonania i jest opatrzona zaawansowanym podpisem elektronicznym podmiotu świadczącego tę usługę.

- Art. 22.
1. Certyfikat kwalifikowany jest wydawany na podstawie umowy przez podmiot kwalifikowany.
 2. Podmiot kwalifikowany przed zawarciem umowy, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany poinformować odbiorcę usług certyfikacyjnych, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 2 pkt 19 lit. b, na piśmie lub w postaci dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, w sposób jasny i powszechnie zrozumiały o:
 - 1) warunkach użycia tego certyfikatu i ograniczeniach jego stosowania;
 - 2) skutkach prawnych składania podpisów elektronicznych weryfikowanych za pomocą tego certyfikatu;
 - 3) sposobie rozpatrywania skarg;
 - 4) systemie rejestracji podmiotów kwalifikowanych oraz jego znaczeniu.
 3. Umowa o wydanie certyfikatu kwalifikowanego powinna być zawarta w formie pisemnej albo w formie elektronicznej.

Art. 23. Podpisujący jest obowiązany przechowywać dane do składania podpisu elektronicznego w sposób zapewniający ich ochronę przed nieuprawnionym wykorzystaniem.

Art. 24. 1. Podmiot, który wydaje certyfikat atrybutów, jest obowiązany zapewnić jednoznaczne powiązanie tego certyfikatu z certyfikatem podpisu, dla którego został wystawiony.

2. Podmiot, który wydał certyfikat atrybutów, jest obowiązany do niezwłocznego unieważnienia certyfikatu atrybutów, jeżeli powziął informację o nieaktualności lub nieprawdziwości danych zawartych w tym certyfikacie lub unieważniony został certyfikat, z którym certyfikat atrybutów jest powiązany.

3. Osoba fizyczna albo podmiot, których dotyczy certyfikat atrybutów, są obowiązani do niezwłocznego powiadomienia podmiotu, który wydał certyfikat, o zmianie danych objętych tym certyfikatem atrybutów.

Art. 25. 1. Usługi certyfikacyjne świadczone są zgodnie z politykami certyfikacji.

2. Polityka certyfikacji określa zasady świadczenia usług certyfikacyjnych w zakresie wydawania certyfikatów, w szczególności:

1) zakres jej zastosowania;

2) opis sposobu tworzenia i przesyłania danych elektronicznych, które zostaną opatrzone podpisem zaawansowanym podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne;

3) okresy ważności certyfikatów;

4) sposób potwierdzenia tożsamości osób, którym są wydawane certyfikaty;

5) sposób identyfikacji podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne;

6) metody i tryb tworzenia oraz udostępniania certyfikatów, list unieważnionych i zawieszonych certyfikatów oraz innych danych

opatrzonych zaawansowanym podpisem elektronicznym podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne;

7) opis elektronicznego zapisu struktur danych zawartych w certyfikatach oraz innych danych poświadczanych elektronicznie w związku ze świadczeniem usług certyfikacyjnych;

8) sposób zarządzania dokumentami związanymi ze świadczeniem usług certyfikacyjnych.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, minimalne wymagania dotyczące polityk certyfikacji dla certyfikatów kwalifikowanych, uwzględniając zakres zastosowania tych certyfikatów oraz okresy ich ważności, konieczność zapewnienia współdziałania urzędzeń do składania i weryfikacji podpisów elektronicznych, zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz uwzględniając normy i standardy techniczne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 4.

Art. 26. 1. Bezpieczne urządzenie do składania podpisu elektronicznego powinno w szczególności:

1) uniemożliwiać pozyskiwanie danych do składania podpisu elektronicznego;

2) uniemożliwiać zmianę danych, które mają zostać podpisane elektronicznie, oraz umożliwić, aby dane te zostały przedstawione podpisującemu przed złożeniem podpisu;

3) zapewniać łatwe rozpoznawanie istotnych dla bezpieczeństwa zmian w urządzeniu do składania podpisu elektronicznego.

2. Weryfikacja podpisu elektronicznego zapewnia, że:

1) dane używane do weryfikacji podpisu elektronicznego odpowiadają danym, które są przedstawiane osobie weryfikującej ten podpis;

2) podpis elektroniczny jest weryfikowany rzetelnie, a wynik weryfikacji prawidłowo przedstawiany;

- 3) osoba weryfikująca może, w sposób niebudzący wątpliwości, ustalić zawartość podpisanych danych;
 - 4) autentyczność i ważność certyfikatu i danych podpisanych elektronicznie jest rzetelnie weryfikowana;
 - 5) wynik potwierdzenia tożsamości podpisującego jest przedstawiany w sposób jednoznaczny;
 - 6) użycie pseudonimu jest jednoznacznie wskazane;
 - 7) wszelkie zmiany wpływające na bezpieczeństwo weryfikacji są rozpoznawane.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać bezpieczne urządzenia do składania podpisów elektronicznych, aplikacje do składania podpisu elektronicznego oraz wymagania, jakie powinna spełniać bezpieczna weryfikacja podpisu elektronicznego, uwzględniając normy i standardy techniczne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 4.
 4. Badanie zgodności urządzeń i procesów, o których mowa w ust. 1 i 2, ze standardami i normami, o których mowa w art. 10 ust. 4, następuje na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 27. 1. Certyfikat kwalifikowany zawiera w szczególności:

- 1) numer certyfikatu;
- 2) wskazanie, że certyfikat został wydany jako certyfikat kwalifikowany do stosowania zgodnie z określoną polityką certyfikacji;
- 3) określenie podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne wydającego certyfikat i państwa, w którym ma on siedzibę, oraz numer pozycji w rejestrze podmiotów kwalifikowanych;
- 4) imię i nazwisko lub pseudonim podpisującego, z zastrzeżeniem że użycie pseudonimu musi być wyraźnie zaznaczone;

- 5) dane do weryfikacji podpisu elektronicznego odpowiadające danym do składania podpisu elektronicznego, pozostającym pod kontrolą podpisującego;
 - 6) oznaczenie początku i końca okresu ważności certyfikatu;
 - 7) ograniczenia zakresu ważności certyfikatu, jeżeli przewiduje to określona polityka certyfikacji;
 - 8) ograniczenie najwyższej granicznej wartości transakcji, w której certyfikat może być wykorzystywany, jeżeli przewiduje to polityka certyfikacji lub umowa, o której mowa w art. 22 ust. 1;
 - 9) szczególne cechy podpisującego, jeżeli wymaga tego zastosowanie certyfikatu;
 - 10) zaawansowany podpis elektroniczny podmiotu kwalifikowanego wydającego certyfikat, pod wszystkimi danymi umieszczonymi w certyfikacie.
2. Na wniosek podpisującego podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, wydając certyfikat kwalifikowany, w zgodzie z określoną polityką certyfikacji, może zawrzeć w tym certyfikacie inne dane, w szczególności wskazujące, że podpisujący działa:
- 1) w imieniu własnym albo
 - 2) jako pełnomocnik innej osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, albo
 - 3) w charakterze członka organu albo organu osoby prawnej, albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, albo
 - 4) jako organ władzy publicznej.
3. Podmiot kwalifikowany, wydając certyfikat kwalifikowany, powiadamia podpisującego o treści tego certyfikatu oraz informuje o możliwości unieważnienia certyfikatu na wniosek podpisującego.

Rozdział 5

Ważność certyfikatów

- Art. 28.
1. Certyfikat jest ważny w okresie w nim wskazanym.
 2. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne unieważnia certyfikat przed upływem okresu jego ważności, w przypadku gdy:
 - 1) certyfikat został wydany z nieprawdziwymi danymi lub dane te w okresie ważności certyfikatu uległy zmianie;
 - 2) nie dopełnił obowiązków określonych w art. 11 ust. 1 pkt 3 i 4;
 - 3) odbiorca usług certyfikacyjnych nie dopełnił obowiązku, o którym mowa w art. 23;
 - 4) zaprzestaje świadczenia usług certyfikacyjnych, a jego prawa i obowiązków nie przejmuje inny podmiot;
 - 5) zażąda tego podpisujący lub osoba trzecia wskazana w certyfikacie;
 - 6) nastąpi śmierć podpisującego albo podpisujący utraci pełną zdolność do czynności prawnych;
 - 7) w odniesieniu do certyfikatów kwalifikowanych zażąda tego minister właściwy do spraw gospodarki w związku z naruszeniem ustawy.
 3. Unieważnienie certyfikatu nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne za szkodę wyrządzoną podpisującemu.
 4. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że zachodzą przesłanki, o których mowa w ust. 2 pkt 1 – 3 i 6, podmiot świadczący usługi certyfikacyjne niezwłocznie zawiesza certyfikat oraz podejmuje działania w celu wyjaśnienia tych podejrzeń.
 5. Zawieszenie, o którym mowa w ust. 4, następuje na okres nie dłuższy niż 7 dni.
 6. Data i czas zawieszenia albo unieważnienia certyfikatu, wskazana w liście zawieszonych certyfikatów lub informacji o statusie certyfikatu, o której mowa w art. 29 ust. 1, nie może być wcześniejsza niż data i czas publikacji

odpowiednio poprzedniej listy zawieszonych i unieważnionych certyfikatów lub poprzedniej informacji o statusie certyfikatu.

7. Zawieszenie albo unieważnienie certyfikatu nie może następować z mocą wsteczną, z zastrzeżeniem ust. 8.
8. Unieważnienie zawieszzonego certyfikatu następuje z datą i czasem tego zawieszenia.
9. Podmiot świadczący usługi certyfikacyjne niezwłocznie unieważnia certyfikat, jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 5, uzasadnione podejrzenia nie zostały wyjaśnione.
10. Certyfikat, który został unieważniony, nie może być następnie uznany za ważny.
11. O unieważnieniu lub zawieszeniu certyfikatu podmiot świadczący usługi certyfikacyjne niezwłocznie zawiadamia podpisującego.

- Art. 29.
1. Podmiot wydający certyfikaty publikuje listy zawieszonych i unieważnionych certyfikatów lub świadczy bezzwłocznie i nieodpłatnie usługę informacji o statusie certyfikatu.
 2. Informacje o zawieszeniu albo unieważnieniu certyfikatu umieszcza się na każdej liście zawieszonych i unieważnionych certyfikatów publikowanej przed dniem upływu okresu ważności certyfikatu oraz na pierwszej liście publikowanej po upływie tego okresu.
 3. Lista zawieszonych i unieważnionych certyfikatów zawiera w szczególności:
 - 1) numer kolejny listy;
 - 2) datę i czas opublikowania listy z dokładnością określoną w polityce certyfikacji;
 - 3) datę przewidywanego opublikowania kolejnej listy;
 - 4) określenie podmiotu publikującego listę i państwa, w którym ma on siedzibę, oraz numeru wpisu w rejestrze podmiotów kwalifikowanych;
 - 5) numer każdego zawieszzonego lub unieważnionego certyfikatu oraz wskazanie, czy został on unieważniony czy zawieszony;

- 6) datę i czas, z dokładnością określoną w polityce certyfikacji, zawieszenia albo unieważnienia każdego certyfikatu;
 - 7) zaawansowany podpis elektroniczny podmiotu publikującego listę.
4. Publikacja listy, o której mowa w ust. 1, następuje w sposób określony w polityce certyfikacji, jednak nie później niż w ciągu 1 godziny od unieważnienia lub zawieszenia certyfikatu.
 5. Podmiot świadczący usługę informacji, o której mowa w ust. 1, ma obowiązek:
 - 1) archiwizowania wszystkich zapytań o status certyfikatu i udzielonych odpowiedzi;
 - 2) zawarcia w każdej odpowiedzi udzielonej w ramach usługi, o której mowa w ust. 1, informacji o ważności, unieważnieniu lub zawieszeniu certyfikatu, a w przypadku unieważnienia lub zawieszenia daty i czasu unieważnienia lub zawieszenia z dokładnością określoną w polityce certyfikacji, jak również wskazania czasu opatrzenia odpowiedzi zaawansowanym podpisem elektronicznym podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne;
 - 3) opatrywania każdej udzielonej informacji o statusie certyfikatu zaawansowanym podpisem elektronicznym podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne.
 6. Zawieszenie albo unieważnienie certyfikatu następuje z chwilą, o której mowa w ust. 3 pkt 6 lub ust. 5 pkt 2.

Rozdział 6

Rejestr podmiotów kwalifikowanych

- Art. 30. 1. Minister właściwy do spraw gospodarki prowadzi rejestr podmiotów kwalifikowanych, zwany dalej „rejestrem”, oraz publikuje, w postaci elektronicznej, listę podmiotów kwalifikowanych, które zostały wpisane do

rejstru, listy wydanych i unieważnionych certyfikatów, o których mowa w ust. 2, oraz dane służące do weryfikacji zaawansowanych podpisów elektronicznych podmiotów kwalifikowanych.

2. Certyfikaty powiązane z danymi do składania podpisu elektronicznego służącymi do wykonania czynności określonych w art. 20 ust. 2 wydaje podmiotom kwalifikowanym minister właściwy do spraw gospodarki.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, może upoważnić Narodowy Bank Polski do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.
4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru oraz wzór tego rejestru, uwzględniając konieczność zapewnienia dostępu do rejestru osobom trzecim oraz zakres informacji o podmiotach kwalifikowanych.
5. Wpis do rejestru mogą uzyskać podmioty, które mają oddział lub siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej.

- Art. 31.
1. Wpis do rejestru następuje na wniosek.
 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane identyfikacyjne składającego wniosek.
 3. Do wniosku dołącza się:
 - 1) informację o wpisie we właściwym rejestrze lub ewidencji;
 - 2) polityki certyfikacji dla usług certyfikacyjnych, których wniosek dotyczy;
 - 3) oświadczenie o braku wpisu w rejestrze dłużników niewypłacalnych oraz o braku zaległości podatkowych i składek na ubezpieczenie społeczne;
 - 4) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą osób, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5, oraz oświadczenie o ich kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym;

- 5) szczegółowy opis technicznych i organizacyjnych warunków świadczenia usług certyfikacyjnych przez składającego wniosek;
 - 6) określenie sposobu zapobiegania ujawnianiu informacji, których wykorzystanie mogłoby naruszać interes odbiorców usług certyfikacyjnych;
 - 7) plan finansowy oraz dokumenty przedstawiające sytuację finansową i majątkową składającego wniosek, w szczególności sprawozdanie finansowe za poprzedni rok prowadzenia działalności, zweryfikowane przez biegłego rewidenta, a w przypadku podmiotów, które nie prowadziły dotychczas działalności gospodarczej, potwierdzenie posiadania lub możliwości pozyskania środków finansowych niezbędnych do prowadzenia tego rodzaju działalności;
 - 8) oświadczenie o zawarciu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone odbiorcom usług certyfikacyjnych na okres nie krótszy niż rok od dnia złożenia wniosku o wpis do rejestru;
 - 9) dane do weryfikacji zaawansowanego podpisu elektronicznego podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne albo podpisu kwalifikowanego, składanych w ramach świadczonych przez ten podmiot usług certyfikacyjnych.
4. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1, nie spełnia wymogów określonych w ust. 2 i 3, minister właściwy do spraw gospodarki wzywa składającego wniosek do usunięcia braków w terminie 14 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.
 5. W przypadku gdy wniosek jest składany w formie dokumentu elektronicznego, dokumenty, o których mowa w ust. 3, składane w tej formie powinny być opatrzone podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą certyfikatu kwalifikowanego.
 6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpis do rejestru, uwzględniając potrzebę jednoznacznej identyfikacji składającego wniosek oraz możliwość elektronicznego przetwarzania danych zawartych w formularzach.

- Art. 32.
1. Minister właściwy do spraw gospodarki dokonuje wpisu w rejestrze w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 4, i informuje o tym niezwłocznie podmiot, który złożył wniosek.
 2. Odmowa wpisu do rejestru następuje w drodze decyzji.
 3. Minister właściwy do spraw gospodarki odmawia dokonania wpisu do rejestru, jeżeli:
 - 1) istnieje uzasadnione przypuszczenie, że działalność składającego wniosek zagraża lub może zagrażać bezpieczeństwu publicznemu albo odbiorcom usług certyfikacyjnych;
 - 2) wskazane we wniosku techniczne i organizacyjne możliwości wykonywania czynności w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych nie spełniają wymogów określonych na podstawie ustawy;
 - 3) składający wniosek jest wpisany w rejestrze dłużników niewypłacalnych lub zalega z podatkami lub składkami na ubezpieczenie społeczne;
 - 4) składający wniosek nie dysponuje środkami finansowymi wystarczającymi do prawidłowego wykonywania działalności w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych jako podmiot kwalifikowany;
 - 5) osoby, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5, nie spełniają wymogów określonych w tym przepisie.

- Art. 33.
1. Wpis podmiotu kwalifikowanego do rejestru obejmuje:
 - 1) imię i nazwisko lub nazwę (firmę) podmiotu kwalifikowanego;
 - 2) sposób reprezentacji podmiotu kwalifikowanego oraz numer wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo numer wpisu do ewidencji działalności gospodarczej i oznaczenie organu ewidencyjnego;
 - 3) imiona i nazwiska osób reprezentujących podmiot kwalifikowany;

- 4) nazwę polityki certyfikacji, w ramach której podmiot kwalifikowany może wydawać certyfikaty kwalifikowane lub świadczyć inne usługi związane z podpisem elektronicznym;
 - 5) informację o umowie, o której mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1, w szczególności o nazwie zakładu ubezpieczeń, sumie ubezpieczenia oraz okresie ochrony ubezpieczeniowej;
 - 6) informację o likwidacji lub upadłości podmiotu kwalifikowanego;
 - 7) datę dokonania wpisu lub wydania decyzji o wykreśleniu wpisu.
2. Po uzyskaniu informacji, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 3, minister właściwy do spraw gospodarki dokonuje aktualizacji wpisu w rejestrze.

Art. 34. Rejestr i lista podmiotów kwalifikowanych są jawne i są udostępniane w postaci elektronicznej.

- Art. 35.
1. Podmiot kwalifikowany niezwłocznie zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki o każdej zmianie danych wpisanych do rejestru. W takim przypadku minister właściwy do spraw gospodarki dokonuje aktualizacji wpisu w rejestrze.
 2. Podmiot kwalifikowany zawiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki o zamiarze zaprzestania świadczenia usług certyfikacyjnych, nie później niż na 3 miesiące przed planowanym dniem zaprzestania świadczenia tych usług.

- Art. 36.
1. Minister właściwy do spraw gospodarki wydaje decyzję o wykreśleniu wpisu z rejestru w przypadku:
 - 1) złożenia przez podmiot kwalifikowany wniosku o wykreślenie wpisu;
 - 2) otwarcia likwidacji podmiotu kwalifikowanego;
 - 3) ogłoszenia upadłości podmiotu kwalifikowanego lub oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z przyczyn wskazanych w art. 13

ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 i Nr 191, poz. 1484);

- 4) złożenia przez podmiot kwalifikowany zaawansowanego podpisu elektronicznego weryfikowanego certyfikatem, o którym mowa w art. 30 ust. 2, z rażącym naruszeniem przepisów ustawy.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 – 4, wykreślenie wpisu z rejestru następuje z urzędu.
 3. Obowiązek niezwłocznego informowania ministra właściwego do spraw gospodarki o:
 - 1) otwarciu likwidacji – ciąży na likwidatorze;
 - 2) ogłoszeniu upadłości podmiotu kwalifikowanego lub oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z przyczyn wskazanych w art. 13 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze – ciąży odpowiednio na syndyku albo członku organu osoby prawnej, komplementariuszach, wspólnikach spółki jawnej lub przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą jednoosobowo lub w formie spółki cywilnej.

- Art. 37.
1. Od daty wykreślenia z rejestru podmiot kwalifikowany nie może świadczyć usług certyfikacyjnych w zakresie polityk certyfikacji, których dotyczy decyzja.
 2. Decyzja o wykreśleniu wpisu z rejestru, wydana przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w związku ze złożeniem przez podmiot kwalifikowany zaawansowanego podpisu elektronicznego weryfikowanego certyfikatem, o którym mowa w art. 30 ust. 2, z rażącym naruszeniem przepisów ustawy, podlega natychmiastowemu wykonaniu. Po wniesieniu skargi do sądu administracyjnego nie można wstrzymać wykonania decyzji.

Rozdział 7

Nadzór nad działalnością podmiotów kwalifikowanych

- Art. 38. 1. Minister właściwy do spraw gospodarki sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy przez podmioty kwalifikowane.
2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki realizuje w szczególności przez:
- 1) kontrolę działalności podmiotów kwalifikowanych w zakresie zgodności prowadzonej przez nie działalności z ustawą;
 - 2) żądanie unieważnienia przez podmiot certyfikatów kwalifikowanych w przypadku, o którym mowa w art. 41 pkt 1 lit. b;
 - 3) unieważnianie, w drodze decyzji, certyfikatów, o których mowa w art. 30 ust. 2;
 - 4) nakładanie przewidzianych ustawą kar pieniężnych.
- Art. 39. Podmiot kwalifikowany na żądanie ministra właściwego do spraw gospodarki udostępnia dokumenty oraz udziela informacji związanych z prowadzoną działalnością, w tym w szczególności informacji o liczbie wydanych certyfikatów, gwarancji udzielonych na certyfikaty zagraniczne oraz stosowanych formatach podpisu elektronicznego.
- Art. 40. W przypadku wykreślenia podmiotu kwalifikowanego z rejestru minister właściwy do spraw gospodarki unieważnia certyfikaty, o których mowa w art. 30 ust. 2, wydane dla tego podmiotu.
- Art. 41. Minister właściwy do spraw gospodarki, w przypadku stwierdzenia, że podmiot kwalifikowany prowadzi działalność niezgodnie z przepisami ustawy lub zagraża interesom odbiorców usług certyfikacyjnych, może:

- 1) wezwać w drodze postanowienia podmiot kwalifikowany, aby w wyznaczonym terminie:
 - a) usunął stwierdzone nieprawidłowości i doprowadził swoją działalność do stanu zgodnego z przepisami ustawy lub
 - b) unieważnił certyfikaty kwalifikowane wydane z naruszeniem polityki certyfikacji, albo
- 2) wydać decyzję o wykreśleniu wpisu z rejestru.

- Art. 42.
1. W postanowieniu, o którym mowa w art. 41 pkt 1, minister właściwy do spraw gospodarki może nałożyć na podmiot kwalifikowany karę pieniężną w wysokości do 50 000 zł.
 2. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki uwzględnia rodzaj i wagę stwierdzonych nieprawidłowości.
 3. Kara stanowi dochód budżetu państwa.
 4. Kara pieniężna podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

- Art. 43.
1. Kontrolę, o której mowa w art. 38 ust. 2 pkt 1, przeprowadza minister właściwy do spraw gospodarki:
 - 1) z urzędu;
 - 2) na żądanie prokuratora, sądu albo innych organów państwowych złożone w związku z prowadzonymi przez nie postępowaniami w sprawach dotyczących działalności podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne.
 2. Czynności kontrolne mogą być wykonywane przez:
 - 1) pracowników urzędu zapewniającego obsługę ministra właściwego do spraw gospodarki lub

- 2) inne osoby niebędące pracownikami urzędu, w tym posiadające specjalistyczną wiedzę z zakresu będącego przedmiotem kontroli – zwane dalej „kontrolerami”.
3. Imienne upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydaje minister właściwy do spraw gospodarki albo z jego upoważnienia dyrektor właściwej komórki organizacyjnej urzędu zapewniającego obsługę ministra właściwego do spraw gospodarki.
4. Kontrolerom, o których mowa w ust. 2 pkt 2, za przeprowadzenie kontroli przysługuje wynagrodzenie.
5. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2, za wykonywanie czynności kontrolnych, uwzględniając zakres i rodzaj kontroli oraz uzasadnione koszty jej przeprowadzenia.

Art. 44. 1. Kontroler jest uprawniony do:

- 1) wstępu do obiektów i pomieszczeń kontrolowanych podmiotów kwalifikowanych;
- 2) wglądu do dokumentów i danych, z wyjątkiem danych do składania podpisów elektronicznych lub pieczęci elektronicznych podmiotu kwalifikowanego i innych informacji, które mogą służyć do odtworzenia danych, związanych z kontrolowaną działalnością, oraz zabezpieczania dokumentów i innych materiałów dowodowych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji prawnie chronionych;
- 3) przetwarzania danych osobowych w zakresie objętym przedmiotem kontroli;
- 4) przeprowadzania oględzin obiektów, innych składników majątkowych oraz sprawdzenia przebiegu czynności związanych ze świadczeniem usług certyfikacyjnych;
- 5) żądania od pracowników kontrolowanych podmiotów kwalifikowanych udzielenia ustnych lub pisemnych wyjaśnień;

- 6) korzystania z pomocy biegłych i specjalistów.
2. Kierownik kontrolowanego podmiotu kwalifikowanego lub osoba przez niego upoważniona przedkłada, na żądanie kontrolera, dokumenty i materiały niezbędne do przeprowadzenia kontroli, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie informacji prawnie chronionych.
- Art. 45. Minister właściwy do spraw gospodarki, po zapoznaniu się z protokołem kontroli i zastrzeżeniami oraz wyjaśnieniami zgłoszonymi przez kontrolowany podmiot świadczący usługi certyfikacyjne, przedstawia podmiotowi wystąpienie pokontrolne i w razie stwierdzenia nieprawidłowości wyznacza termin ich usunięcia, nie krótszy niż 14 dni.
- Art. 46. Kontrolerzy oraz osoby, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 6, są obowiązani do bezterminowego zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w trakcie kontroli, stanowiących tajemnice ustawowo chronione.
- Art. 47. Kontrolerzy oraz osoby, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 6, nie mogą wykonywać działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych w zakresie wydawania certyfikatów kwalifikowanych, być współnikami albo akcjonariuszami ani wykonywać obowiązków osoby reprezentującej lub członka rady nadzorczej albo komisji rewizyjnej podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne, a także pozostawać z podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze, albo świadczyć usług certyfikacyjnych w zakresie wydawania certyfikatów kwalifikowanych.
- Art. 48. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do przeprowadzenia kontroli podmiotów kwalifikowanych stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.⁵⁾).

Rozdział 8
Przepisy karne

- Art. 49. Kto uniemożliwia lub utrudnia kontrolerom wykonywanie uprawnień określonych w art. 44 ust. 1 i 2 podlega grzywnie.
- Art. 50.
1. Kto składa podpis kwalifikowany lub podpis zaawansowany osoby fizycznej z wykorzystaniem danych do składania podpisu elektronicznego przyporządkowanych do innej osoby podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.
 2. Tej samej karze podlega, kto wykorzystuje pieczęć elektroniczną lub podpis zaawansowany osoby niebędącej osobą fizyczną, nie będąc do tego uprawnionym.
 3. Tej samej karze podlega ten, kto składa zaawansowany podpis elektroniczny podmiotu kwalifikowanego za pomocą danych przyporządkowanych do podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne nie będąc uprawnionym przez ten podmiot.
- Art. 51. Kto bez uprawnienia kopiuje lub przechowuje nieprzyporządkowane do niego dane do składania zaawansowanego podpisu elektronicznego lub inne dane, które mogłyby służyć do ich odtworzenia, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.
- Art. 52.
1. Kto, świadcząc usługi certyfikacyjne, wydaje certyfikat zawierający nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 – 6, 8, 10 i ust. 2, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.
 2. Tej samej karze podlega osoba, która w imieniu podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne ułatwia wydanie certyfikatu, o którym mowa w ust. 1.

3. Tej samej karze podlega osoba, która posługuje się certyfikatem, o którym mowa w ust. 1.

Art. 53. Kto, świadcząc usługi certyfikacyjne, wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 28 ust. 2 pkt 5 i 7, zaniecha unieważnienia certyfikatu, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 54. Kto, świadcząc usługę kwalifikowanego znakowania czasem, ułatwia przez umyślne skonfigurowanie urządzeń i oprogramowania oznaczenie danych czasem innym niż z chwili wykonywania tej usługi, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

- Art. 55.
1. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy związanej ze świadczeniem usług certyfikacyjnych, ujawnia lub wykorzystuje, wbrew warunkom określonym w ustawie, informacje objęte tą tajemnicą, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3.
 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 jako podmiot świadczący usługi certyfikacyjne lub jako kontroler albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 5.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 56. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 54 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wezwanie powinno być opatrzone podpisem pracownika organu wzywającego, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego lub, jeżeli dokonywane jest z użyciem dokumentu elektronicznego, powinno być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

2) w art. 107 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji albo, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych. Decyzja, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ponadto pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi.”;

3) w art. 124 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienie powinno zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron albo innych osób biorących udział w postępowaniu, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie, czy i w jakim trybie służy na nie zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego, oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jego wydania albo, jeżeli postanowienie wydane

zostało w formie dokumentu elektronicznego, powinno być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

4) w art. 217 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Na żądanie osoby ubiegającej się zaświadczenie jest wydawane w formie dokumentu elektronicznego, opatrzonego podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

5) w art. 238 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi powinno zawierać: oznaczenie organu, od którego pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi albo, jeżeli zawiadomienie zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego, powinno być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych. Zawiadomienie o odmownym załatwianiu skargi powinno zawierać ponadto uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o treści art. 239.”.

Art. 57. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 78 uchyla się § 2;

2) po art. 78 dodaje się art. 78¹ w brzmieniu:

„Art. 78¹ § 1. Dla zachowania formy elektronicznej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci danych elektronicznych, do których dołączono lub które logicznie powiązано z podpisem elektronicznym w sposób umożliwiający identyfikację składającego oraz wykrycie każdej późniejszej zmiany treści takiego oświadczenia.

§ 2. Jeżeli z ustawy lub czynności prawnej nie wynika nic innego, złożenie oświadczenia woli w formie elektronicznej spełnia wymóg złożenia oświadczenia woli w formie pisemnej.”;

3) w art. 81 w § 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) w razie kwalifikowanego znakowania czasem dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych – od daty znakowania.”.

Art. 58. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 126 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Pismo procesowe wniesione drogą elektroniczną powinno być opatrzone podpisem elektronicznym w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia o podpisach elektronicznych (Dz. U. Nr..., poz....).”;

2) w art. 505³⁰ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Czynności sądu, referendarza i przewodniczącego są utrwalane wyłącznie w systemie teleinformatycznym, a wytworzone w ich

wyniku dane w postaci elektronicznej są opatrywane podpisem zaawansowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

3) w art. 694³ § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Wniosek złożony do sądu rejestrowego drogą elektroniczną powinien być opatrzony podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

4) w art. 694⁴ § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Dokumenty, o których mowa w § 1, składane drogą elektroniczną, powinny być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.

§ 3. Wypisy aktów notarialnych, wyciągi, odpisy i poświadczenia dokumentów mogą być przesłane do sądu drogą elektroniczną, jeżeli notariusz opatrzył je podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

5) art. 816¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 816¹. Dane w postaci elektronicznej wytworzone w wyniku czynności komornika wymienionych w art. 797 § 4 i art. 816 § 2 są opatrywane podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 59. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628, Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 7, poz. 45 i Nr 47, poz. 278) w art. 37b ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dopuszcza się również komunikowanie się adwokata z sądem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 47, poz. 278) w art. 22⁹ ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dopuszcza się również komunikowanie się radcy prawnego z sądem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 61. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.⁸⁾) w art. 42a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dopuszcza się również komunikowanie się prokuratora z sądem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 62. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, z późn. zm.⁹⁾) w art. 95h § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Notariusz niezwłocznie po sporządzeniu aktu poświadczenia dziedziczenia dokonuje jego wpisu do rejestru aktów poświadczenia

dziedziczenia przez wprowadzenie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych, o których mowa w § 2 pkt 3 – 6. Notariusz opatruje wpis podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 63. W ustawie z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569, Nr 69, poz. 595 i Nr 215, poz. 1663) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 39 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Wnioski składane drogą elektroniczną powinny być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych. W aktach przechowuje się wydruk tych wniosków i załączniki dokumentów wraz ze wskazaniem osób, które je podpisały.”;

2) w art. 42 ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Odpisy i zaświadczenia wydane drogą elektroniczną przez centralną informację o zastawach rejestrowych opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych, mają moc dokumentów urzędowych.”.

Art. 64. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 19 ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Wnioski składane drogą elektroniczną powinny być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 65. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3b w § 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) limity wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty lub zwrotu podatku wynikających z deklaracji i rodzaj podatku, którego dotyczy deklaracja, a także wymagania dla poszczególnych rodzajów podpisu określone w przepisach o podpisach elektronicznych, w szczególności dotyczące weryfikacji podpisu i znakowania czasem.”;

2) w art. 143 § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. Upoważnienie może obejmować podpisywanie pism w formie dokumentu elektronicznego podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

3) w art. 144a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Doręczenie pism następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jeżeli strona wnosi o zastosowanie takiego sposobu doręczania albo wyraża na to zgodę.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690) w art. 47a:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z zastrzeżeniem ust. 1a – 3, płatnicy składek albo podmioty upoważnione przez płatnika składek, są obowiązani przekazywać zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, o których mowa w art. 36 ust. 10, imienne raporty miesięczne, o których mowa w art. 41 ust. 3, deklaracje rozliczeniowe, o których mowa w art. 46 ust. 4, inne dokumenty niezbędne do prowadzenia kont płatników składek i kont ubezpieczonych oraz korekty tych dokumentów przez transmisję danych w formie dokumentu elektronicznego z oprogramowania, którego zgodność z wymaganiami określonymi przez Zakład na podstawie art. 13 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne została potwierdzona w sposób określony w art. 21 i 22 tej ustawy.”;

2) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Dokumenty elektroniczne, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 41 ust. 8, opatruje się podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych osoby odpowiedzialnej za przekazanie tych dokumentów.”;

3) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do podmiotów upoważnionych przez płatnika składek do przekazywania dokumentów, o których mowa w ust. 1.”;

4) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Osobie, o której mowa w ust. 2a, przekazującej dokumenty elektroniczne w imieniu płatnika składek, Zakład ma prawo przekazywać informacje w formie dokumentu elektronicznego przez transmisję danych.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie muszą spełnić płatnicy składek oraz podmioty upoważnione przekazujący dokumenty elektroniczne, o których mowa w ust. 1, oraz warunki udostępniania przez Zakład informacji, o których mowa w ust. 6, w formie dokumentu elektronicznego przez transmisję danych, uwzględniając potrzebę zapewnienia warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz zasadę równego traktowania wszystkich powszechnie używanych w kraju systemów operacyjnych, a także potrzebę umożliwienia, wszystkim podmiotom obowiązanych do przekazywania dokumentów elektronicznych, stosowania oprogramowania dostosowanego do używanych platform systemowych bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów licencyjnych.”.

Art. 67. W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95) w art. 15:

1) ust. 3a i 3b otrzymują brzmienie:

„3a. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 3, dostarcza się akt normatywny lub inny akt prawny, w tym orzeczenie, również w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.³⁾).

Dokument elektroniczny zawiera w swojej treści poświadczenie zgodności z oryginałem oraz jest opatrzony podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych, złożonym w imieniu organu, który podpisał ten akt, z zastrzeżeniem ust. 3b i 3c.

3b. W przypadku orzeczenia poświadczenie zgodności z oryginałem, o którym mowa w ust. 3a, obejmuje także oznaczenie organu oraz imiona i nazwiska członków składu orzekającego, który wydał i podpisał orzeczenie, a dokument elektroniczny opatruje się podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych osoby upoważnionej do sporządzenia odpisu orzeczenia.”;

2) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. W przypadku aktów normatywnych lub innych aktów prawnych, w tym orzeczeń, kierowanych do ogłoszenia w formie dokumentu elektronicznego, wiza, o której mowa w ust. 4, stanowi odrębny dokument elektroniczny opatrzony podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych, złożonym w imieniu organu wydającego dziennik urzędowy.”.

Art. 68. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.¹²⁾) w art. 412¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Pełnomocnictwo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu spółki publicznej i wykonywania prawa głosu wymaga udzielenia na piśmie lub w postaci elektronicznej. Udzielenie pełnomocnictwa w postaci elektronicznej nie wymaga opatrzenia podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 69. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 49, poz. 509, z późn. zm.¹³⁾) w art. 17a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dopuszcza się również komunikowanie się rzecznika patentowego z sądem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 70. W ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204, z późn. zm.¹⁴⁾) w art. 7 w pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) jednoznaczną identyfikację stron usługi świadczonej drogą elektroniczną oraz potwierdzenie faktu złożenia oświadczeń woli i ich treści, niezbędnych do zawarcia drogą elektroniczną umowy o świadczenie tej usługi, w szczególności przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych,”.

Art. 71. W ustawie z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. Nr 169, poz. 1385, z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 28 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Posiadacza nie obciążają operacje, z zastrzeżeniem ust. 6, jeżeli karta płatnicza została wykorzystana bez fizycznego przedstawienia i elektronicznej identyfikacji posiadacza lub bez złożenia przez niego własnoręcznego podpisu na dokumencie obciążeniowym. Użycie kodu identyfikacyjnego nie wystarcza do obciążenia posiadacza zakwestionowaną przez niego operacją, chyba że został złożony podpis kwalifikowany w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 72. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.¹⁶⁾) w art. 18 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jako wniesione na piśmie uznaje się również uwagi wniesione w postaci elektronicznej opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 73. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.¹⁷⁾) w art. 23:

1) w ust. 4:

- a) uchyla się pkt 1,
- b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość dochodów innych, niż dochody, o których mowa w pkt 3, niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych;”;

2) po ust. 4c dodaje się ust. 4d w brzmieniu:

„4d. Organ właściwy uzyskuje od urzędu skarbowego informacje o wysokości:

- 1) przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- 2) dochodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,

- 3) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu,
 - 4) składek na ubezpieczenie zdrowotne odliczonych od podatku,
 - 5) należnego podatku
- każdego członka rodziny, w postaci danych elektronicznych opatrzonych pieczęcią elektroniczną przekazywanych z zachowaniem zasad bezpiecznego przesyłu danych zgodnie z przepisami o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”.

Art. 74. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zamawiający może żądać w ogłoszeniu o zamówieniu, aby wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przekazywane faksem lub drogą elektroniczną były potwierdzane pisemnie lub w drodze elektronicznej opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

- 2) w art. 82 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej albo, za zgodą zamawiającego, w postaci elektronicznej, opatrzoną podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

- 3) w art. 91c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Postąpienia, pod rygorem nieważności, składa się opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

4) w art. 103 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W postępowaniach, o których mowa w ust. 1, oferty składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

5) w art. 180 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Odwołanie wnosi się do Prezesa Izby w formie pisemnej albo elektronicznej, opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

6) w art. 185 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wykonawca może zgłosić przystąpienie do postępowania odwoławczego w terminie 3 dni od dnia otrzymania kopii odwołania, wskazując stronę, do której przystępuje, i interes w uzyskaniu rozstrzygnięcia na korzyść strony, do której przystępuje. Zgłoszenie przystąpienia doręcza się Prezesowi Izby w formie pisemnej albo elektronicznej, opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych, a jego kopię przesyła się zamawiającemu oraz wykonawcy wnoszącemu odwołanie.”.

Art. 75. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.¹⁹⁾) w art. 132 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zgłoszenie w przypadku, o którym mowa w ust. 3, powinno być opatrzone podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych oraz zawierać: nazwę podmiotu zagranicznego, jego adres opatrzony kodem pocztowym, adres poczty elektronicznej, adres stron internetowych należących do tego podmiotu, numer podatkowy przyznany mu w państwie siedziby lub miejsca zamieszkania oraz oświadczenie, że podmiot zagraniczny nie został zidentyfikowany na potrzeby VAT na terytorium Wspólnoty.”.

Art. 76. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.²⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Dane z rejestru utworzonego na podstawie ust. 4 mogą być udostępniane w szczególności w postaci danych elektronicznych opatrzonych pieczęcią elektroniczną, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.³⁾) innym podmiotom realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny, w zakresie niezbędnym do realizacji tych zadań. Dostęp do danych osobowych jest nadzorowany i rejestrowany zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.”;

2) w art. 18f ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wniosek o wpis do rejestru może być złożony w formie elektronicznej. Wniosek składany w formie elektronicznej powinien zawierać dane w ustalonym formacie elektronicznym, zawarte we wzorze wniosku, o którym mowa w art. 19k, oraz powinien być opatrzony podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”;

3) w art. 33:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Informacje, o których mowa w ust. 6, mogą być udostępniane w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne na podstawie wniosku złożonego, w szczególności w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego pieczęcią elektroniczną, innym podmiotom, w szczególności jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej oraz jednostkom obsługującym świadczenia rodzinne, realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny w zakresie niezbędnym do realizacji tych zadań. Dostęp do danych osobowych jest nadzorowany i rejestrowany zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.”,

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Pozyskiwanie z powiatowych urzędów pracy lub od osób fizycznych informacji, o których mowa w ust. 6, przez podmioty, o których mowa w ust. 7, jest prowadzone przede wszystkim z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych i dokumentów elektronicznych opatrzonych pieczęcią elektroniczną.”.

Art. 77. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.⁵⁾) w art. 27 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Wniosek o wpis do CEIDG składany w sposób określony w art. 26 ust. 1 opatrzony jest podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 78. W ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.³⁾) w art. 20a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Identyfikacja użytkownika systemów teleinformatycznych udostępnianych przez podmioty określone w art. 2 następuje przez zastosowanie kwalifikowanego certyfikatu przy zachowaniu zasad przewidzianych w ustawie z dnia ... o podpisach elektronicznych (Dz. U. Nr..., poz. ...) lub profilu zaufanego ePUAP.”.

Art. 79. W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, z późn. zm.²¹⁾) w art. 17a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dopuszcza się również komunikowanie się radcy Prokuraturii Generalnej z sądem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przy wykorzystaniu podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 80. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494 oraz z 2007 r. Nr 99, poz. 661) w art. 21 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wnioski wraz z załącznikami, o których mowa w ust. 1, są składane w formie pisemnej lub w formie elektronicznej. Złożenie wniosku w formie

elektronicznej następuje z wykorzystaniem podpisu kwalifikowanego w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 81. W ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.²²⁾) w art. 25 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Agencji nie jest wymagany podpis kwalifikowany w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 82. W ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.²³⁾) w art. 24 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej podmiotu wdrażającego nie jest wymagany podpis kwalifikowany w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Art. 83. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817) w art. 15:

1) w ust. 4:

a) uchyla się pkt 1,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość dochodów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych;”;

2) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organ właściwy uzyskuje od urzędu skarbowego informacje o wysokości:

- 1) przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- 2) dochodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- 3) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu,
- 4) składek na ubezpieczenie zdrowotne odliczonych od podatku oraz wysokości należnego podatku
 - każdego członka rodziny, w postaci danych elektronicznych opatrzonych pieczęcią elektroniczną, przekazywanych z zachowaniem zasad bezpiecznego przesyłu danych zgodnie z przepisami o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”.

Art. 84. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 34 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich podpisem kwalifikowanym w rozumieniu przepisów o podpisach elektronicznych.”.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe

- Art. 85. Zachowują ważność oświadczenia woli złożone za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego kwalifikowanym certyfikatem w okresie ważności tego certyfikatu.
- Art. 86. 1. Ilekroć przepisy odrębne przewidują możliwość opatrzenia danych w postaci elektronicznej podpisem kwalifikowanym dopuszcza się opatrzenie tych danych bezpiecznym podpisem elektronicznym w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 92, weryfikowanym ważnym certyfikatem kwalifikowanym.
2. Zaświadczenia, poświadczenia elektroniczne i certyfikaty wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 92, zachowują ważność przez okres w nich wskazany, o ile nie zostaną unieważnione.
3. Do zaświadczeń, poświadczeń elektronicznych i certyfikatów, o których mowa w ust. 2, stosuje się przepisy dotychczasowe.
- Art. 87. Rejestr podmiotów kwalifikowanych świadczących usługi certyfikacyjne w zakresie podpisu elektronicznego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 92, staje się rejestrem podmiotów kwalifikowanych w rozumieniu niniejszej ustawy.

- Art. 88. 1. Upoważnienie udzielone Narodowemu Bankowi Polskiemu przez ministra właściwego do spraw gospodarki na podstawie art. 23 ust. 5 oraz art. 30 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 92, zachowuje moc do chwili odwołania.
2. Na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, może być zmienione w zakresie wynikającym z niniejszej ustawy.
- Art. 89. 1. Podmioty świadczące usługi certyfikacyjne dostosują polityki certyfikacji do wymogów określonych w ustawie w terminie trzech miesięcy od dnia jej wejścia w życie.
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dostosuje system informatyczny do wymagań nałożonych na płatników składek, wynikających z przepisów ustawy wymienionej w art. 66, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy.
- Art. 90. Do kontroli wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.
- Art. 91. 1. Przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 3, art. 24 ust. 8, art. 27 ust. 3 i art. 35 ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 92, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 5, art. 17 ust. 4, art. 18 ust. 4, art. 25 ust. 3, art. 26 ust. 3, art. 30 ust. 4, art. 31 ust. 6 i art. 43 ust. 5, jednakże nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 47a ust. 7 ustawy wymienionej w art. 66, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 47a ust. 7 ustawy wymienionej w art. 66, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Rozdział 11

Przepisy końcowe

Art. 92. Traci moc ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.²⁵⁾).

Art. 93. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 73 i art. 83, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

-
- ¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawę z dnia z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, ustawę z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, ustawę z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, ustawę z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, ustawę z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych, ustawę z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, ustawę z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- ²⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/93/WE z dnia 13 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnotowych ram w zakresie podpisów elektronicznych (Dz. Urz. WE L 13 z 19.01.2000, str. 12 – 20; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 239 – 248).
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65, Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230.
- ⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 89, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 105, poz. 509, Nr 85, poz. 388, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751, z 1998 r. Nr 117, poz. 758, Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 88, poz. 983, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 582, Nr 49, poz. 408, Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316, Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 222.
- ⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 127, poz. 880, Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367, z 2009 r. Nr 3 poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278.

- 6) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181 poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539, z 2009 r. Nr 195, poz. 1501 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230.
- 7) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 24, poz. 125 i Nr 40, poz. 229.
- 8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317.
- 10) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 888, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 53, poz. 434 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146.
- 11) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230 i Nr 57, poz. 355.
- 12) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, z 2003 r. Nr 49, poz. 408 i Nr 229, poz. 2276, z 2005 r. Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 208, poz. 1540, z 2008 r. Nr 86, poz. 524, Nr 118, poz. 747, Nr 217, poz. 1381 i Nr 231, poz. 1547 oraz z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341 i Nr 104, poz. 860.
- 13) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 172, poz. 1804, z 2009 r. Nr 26, poz. 156 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278.
- 14) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1371 oraz z 2009 r. Nr 201, poz. 1540.
- 15) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 96, poz. 959, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.
- 16) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 41 i Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087, z 2006 r. Nr 45, poz. 319 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 127, poz. 880, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237 i Nr 220, poz. 1413 oraz z 2010 r. Nr 24, poz. 124.
- 17) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378, Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800, Nr 129, poz. 1058 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 50, poz. 301.
- 18) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220, poz. 1420 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241, Nr 206, poz. 1591, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1778.
- 19) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 113, Nr 90, poz. 756, Nr 143, poz. 1199 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 143, poz. 1028 i 1029, z 2007 r. Nr 168, poz. 1187 i Nr 192, poz. 1382, z 2008 r. Nr 74, poz. 444, Nr 130, poz. 826, Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1320, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 116, poz. 979, Nr 195, poz. 1504, Nr 201, poz. 1540 i Nr 215, poz. 1666 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 357.

- ²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146.
- ²¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 79, poz. 660 i Nr 216, poz. 1676.
- ²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1349, z 2009 r. Nr 20, poz. 105 oraz z 2010 r. Nr 36, poz. 197.
- ²³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 98, poz. 634, Nr 214, poz. 1349 i Nr 237, poz. 1655 oraz z 2009 r. Nr 20, poz. 105.
- ²⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 340, Nr 84, poz. 700 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 145.
- ²⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, z 2006 r. Nr 145, poz. 1050 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.